

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Expertstöd vid radiologiska
och nukleära nödsituationer

Strålsäkerhetsmyndigheten upprätthåller och leder en nationell organisation för expertstöd vid olyckor och andra allvarliga händelser med radioaktiva ämnen. I organisationen ingår myndigheter, universitet och företag som enligt avtal med Strålsäkerhetsmyndigheten ska ha en beredskapsorganisation, säkerställa den egna personalens kompetens och hålla nödvändig utrustning insatsberedd.

→ Organisationens uppdrag

Den nationella organisationen för expertstöd ska förse Strålsäkerhetsmyndigheten med mätdata och analyser vid olyckor och andra allvarliga händelser med radioaktiva ämnen. Uppgifterna används som underlag till de råd och rekommendationer i strålskyddsfrågor som Strålsäkerhetsmyndigheten ska ge till operativt ansvariga myndigheter på nationell, regional och lokal nivå.

Den nationella organisationen för expertstöd är uppbyggd för att kunna hantera många olika scenarier. Exempel på sådana är kärnkraftsolyckor,

industri- och transportolyckor med radioaktivt material, försvunna strålkällor, radioaktivt nedfall från olyckor utomlands, och antagonistiska handlingar med radioaktiva ämnen.

→ Metoder och utrustning

Strålsäkerhetsmyndigheten arbetar kontinuerligt med att ta fram gemensamma metoder för mätning, analys och tillvägagångssätt inom den nationella strålskyddsberedskapen. Metoderna utvecklas i nära samarbete med de myndigheter och aktörer som ingår i den nationella organisationen för expertstöd. Metoderna publiceras löpande i en beredskapshandbok.

Strålsäkerhetsmyndigheten ser vidare till att aktörerna i den nationella organisationen för expertstöd har den utrustning som krävs för att kunna utföra mät- och analysuppgifter vid olyckor och andra allvarliga händelser med radioaktiva ämnen.

Målsättningen är att den utrustning som används i kris ska vara densamma som används i den dagliga verksamheten.

Övning i förorenad miljö med scenariot "smutsig bomb".

Strålsäkerhetsmyndighetens fordon för strålningsmätning.

→ **Utbildning och övning**

Strålsäkerhetsmyndigheten organiserar och finansierar utbildningar, övningar och jämförelsemätningar för den nationella expertstödsorganisationen. Syftet är att upprätthålla och vidareutveckla förmågan att mäta och analysera, att agera gemensamt samt att ta emot och tillhandahålla internationella stödresurser.

Övningarna genomförs med scenarier i verklig strålningsmiljö, konstruerade från tidigare inträffade olyckor och händelser med radioaktiva ämnen.

→ **Mätning och analys i fält**

Mät- och analysuppgifter i fält inkluderar bland annat sökning efter herrelösa strålkällor, kartläggning av nedfall, provtagning, identifikation och kvantifiering av radioaktivt material. Även personavsökning och helkroppsmätning ingår.

De flesta aktörerna kan bidra med fältmätningar. Sex av dem är utrustade med speciella fordon för strålningsmätning. Fordonen har särskild utrustning för sökning efter strålkällor, kartering, provtagning och analys i fält.

→ **Mätning och analys i laboratoriet**

Mät- och analysuppgifter i laboratoriet inkluderar bland annat beredning av prover, identifiering och kvantifiering av radioaktiva ämnen, helkroppsmätning och retrospektiv dosimetri.

De flesta aktörerna kan bidra med laboratoriemätningar. Sex av dem kan dessutom mäta halten radioaktiva ämnen som kommit in i kroppen via mat eller inandning med hjälp av en utrustning som mäter på hela kroppen, en så kallad helkroppsmätare.

Personsanering efter arbete i förorenad miljö.

Mätning i Strålsäkerhetsmyndighetens helkroppsmätare.

→ **Strålsäkerhetsmyndigheten, Stockholm**

- Nationell samordning av expertstöd
- Stationär helkroppsmätare
- Resurser för laboratoriemätningar
- Fordon för strålningsmätning
- Mätningar med helikopter

→ **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut i Norrköping**

- Väderprognoser
- Spridningsberäkningar

→ **Linköpings universitet**

- Retrospektiv dosimetri
- Resurser för laboratoriemätningar
- Basresurser för fältmätningar

→ **Göteborgs universitet**

- Stationär helkroppsmätare
- Basresurser för laboratoriemätningar
- Fordon för strålningsmätning

→ **Lunds universitet (Malmö)**

- Stationär helkroppsmätare
- Resurser för laboratoriemätningar
- Fordon för strålningsmätning

→ **Totalförsvarets forskningsinstitut i Umeå**

- Mobil och stationär helkroppsmätare
- Omfattande resurser för laboratoriemätningar
- Fordon för strålningsmätning

→ **Sveriges lantbruksuniversitet i Uppsala**

- Basresurser för laboratoriemätningar

→ **Sveriges geologiska undersökning, SGU, Uppsala**

- Mätningar med flygplan

→ **Totalförsvarets forskningsinstitut i Stockholm**

- Basresurser för laboratoriemätningar
- Fordon för strålningsmätning

→ **Studsvik AB i Nyköping**

- Stationär helkroppsmätare
- Resurser för att omhänderta och lagra strålkällor
- Omfattande resurser för laboratoriemätningar
- Basresurser för fältmätningar

Läs mer om nationell strålskyddsberedskap

• **Strålsäkerhetsmyndigheten**

www.stralsakerhetsmyndigheten.se. Välj "Om myndigheten" och därefter "Krisberedskap" i spalten till vänster.

• **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB**

www.msb.se.

• **Krisinformation.se**

www.krisinfo.se.